

FESTIVALOVÝ **af** DENNÍK

artfilm FORZA

Realizované s finančnou podporou
AFJ AUDIOVIZUÁLNY FOND

Pravda

pondelok 20. júna 2011

19. Art Film Fest

číslo 3 • ZADARMO

foto: Radovan Stoklasa

Aj najhorší filmár dúfa v Oscara

Režisérsku stoličku vymenil Juraj Jakubisko na Art Film Feste za porotcovskú. Vedie Medzinárodnú porotu, ktorá z pätnástich súťažných filmov z celého sveta vyberie víťazov ocenení Modrý anjel. Jakubisko hovorí, že je to zodpovedná práca.

Vyhrá vždy najlepší film?

Umenie nie je šport. Nemožno zmerať jeho výšku či šírku, a vybrať tak „naj“ film. Navyše v súťaži sú filmy rôznych žánrov a s rôznymi umeleckými cieľmi, takže porovnávať ich je niekedy taký boj, akoby ktosi do ringu pustil ťažkú váhu s perovou.

Ako teda musí predseda poroty uvažovať?

Snažím sa už na prvých stretnutiach s kolegami porotcami presadiť istú líniu, ako sa pozeráť na filmy. A musím myslieť aj na to, ktorý film prinesie aký úžitok divákovi.

Aký by mal byť víťazný film?

Azda by mal objaviť novú myšlienku. Mám rád filmy, ktoré posúvajú moje myslenie.

Ale nemožno očakávať, že by niekto prišiel na nejaký nový „tvar“ filmu. Experimentálny film sa dnes už koná ťažko. Filmový experiment bol už totiž zavŕšený. Má svoju abecedu a s tou musíme tvoriť. A tá abeceda má obmedzený počet hlások.

Môže byť teda najlepší film festivalu skutočne novátorský?

Videl som raz snímku o tom, ako môže človeka oklamať vlastný zrak. Ukázali tam obrázky jedného nemeckého grafika, čo robí čiernebiele kresby, na ktoré keď sa človek pozerá, akoby šiel po schodoch hore, ale vlastne ide dolu. Režisér to urobil vo filme. Povedal, že si máme dávať pozor na obrazové umenie a hlavne na televíziu. A že náš svet je vlastne len obraz, ktorý každý vidí inak. To bolo pre mňa zaujímavé a nové.

Prekvapila vás už aj na Art Film Feste počas úvodného víkendového programu nejaká snímka v Medzinárodnej súťaži hraných filmov?

Áno. A zhodou okolností sa tento film týka niečoho podobného – zhubnosti internetu. Hovorí o tom, akú má silu, kam až môže človeka posunúť a že dokonca ničí ľudské životy. To je dobrá myšlienka. Sme však len na začiatku festivalu, myslím si, že takých filmov bude viac.

Chce každý filmový tvorca vyhrať na festivaloch?

My filmári sme veľmi citlivosť. Aj najhorší filmár v celej histórii kinematografie až do poslednej sekundy verí, že raz získa Oscara. Konec-koncov, človek nikdy nevie. Sú rôzne životné paradoxy.

Aké napríklad ste zažili vo filmovom svete?

Pred viacerými rokmi som bol v porote jedného nemeckého festivalu. V súťaži premietali film, o ktorom sme sa všetci porotcovia zhodli, aký je geniálny. Bolo to niečo ako Pulp Fiction, ale už dávno pred ním. Neuveriteľné! Postavy umierali, vracali sa do života... Dokonalá dramaturgia! A na záver festivalu pustili tento víťazný film. Celá porota sme sa potom pratali z kina kanálmi. Hlavnú cenu sme dali úplne zlému filmu.

Ako to?

Nám ten film premietli inak, lebo premietač prehodil filmové kotúče. Zdal sa nám preto experimentálny a čarovný.

Zuzana Kizáková

Art Film Fest ako film, film ako pamäť

Pamäť je znovuprežívanie situácií a emócií, ktoré sa už v minulosti odohrali. Evokácia dávnych dejov a svetov. Film je nosičom pamäte. Dokáže sprítomniť minulé čas, prináša na plátno minulosť. Teda presnejšie jej interpretáciu.

Ale to je v poriadku. Aj naša osobná pamäť je len interpretáciou, každý si pamätáme z tej istej situácie niečo iné. To potvrdí každý policajný vyšetrovateľ: Koľko svedkov, toľko rôznych spomienok a výpovedí.

Film ako médium historickej pamäte je vecou zásadnou. Dokáže interpretovať minulosť. Dokáže meniť svet. Pretože fikcia dramaticky ovplyvňuje realitu. Takých filmov uvidíte na Art Film Feste veľa: Turínsky kôň, Post Mortem, Moja perestrojka...

Zaujímavé sú i diela, ktoré spomínajú na kinematografiu, recyklujú a simulujú ju, pohrávajú sa s ňou. Je ich tiež veľa, takýchto filmov o filme. V prípadoch, ako je povedzme Truffautova Americká noc vzbudzujú nadšenie všeobecné a dokonca dlhodobé. Na festi vale uvidíte aj niekoľko takýchto filmov, napríklad La vida útil či Chantrapas.

Človeka pamäť od nepamäti fascinuje. Prисudzuje jej rôzne vlastnosti, odvoláva sa na ňu, neustále ju spochybňuje. A stále nevieme, čo tá pamäť vlastne presne je. Aj o tomto uvidíte na Art Film Feste zopár filmov.

Príjemnú zábavu. Ale pozor: Spomienky sú len klebety mozgu!

Martin Ciel

zostavovateľ sekcií Láska a anarchia
a Téma: Nebezpečné deti

3 OTÁZKY PRE...

Martina Kaňucha
a Daniela Vadockého

Do Medzinárodnej súťaže krátkych filmov sa tento rok hlásilo okolo 1500 snímok. Art Film Fest ich do svojho programu zaradil 44 - z 25 krajín. A medzi nimi aj tri slovenské filmy, ktoré uvidia návštevníci po prvý raz. Zostavovatelia súťaže hovoria, že rozhoduje vizuálna nápaditosť či pointa.

Čím sú prítlačlivé krátke filmy?

Martin Kaňuch: Keď sa ich stretne viac, sú prítlačlivé pre svoju rôznorodosť, pestrosť, pre možnosť spoznať spektrum tém, autorských pohľadov i spôsobov spracovania.

Daniel Vadocký: Ak človeka už po 20 minútach začne nudiť celovečerný film, má na výber odchod z kina či príjemný spánok v sedadle. Každý blok krátkometrážnej súťaže je však zložený minimálne zo šiestich titulov. A tak aj keď človeka niektorý neosloví, stále má šancu, že nasledovný ho pobaví alebo aspoň zaujme.

Ktoré filmy sú čerešničkami na torte Medzinárodnej súťaže krátkych filmov?

Daniel Vadocký: Každoročne sú hlavnou časťou súťaže fiktívne príbehy ľudí v dramatických, či na druhej strane komických až absurdných situáciách. Obe tieto kategórie majú pre mňa osobitý čaro. Tento rok je veľkým lákadlom minuloročný víťaz AFF Paul Wright s poetickým príbehom o strate najbližšieho človeka Až sa rieka sfarbí na červeno a film Dieťa, ktorý vytvoril Angličan Daniel Mulloy a zapadá do toho istého žánru. Ak by sa udeľovala cena za absurditu, u mňa by ju jednoznačne získal holandský film Cukor.

Aké sú teda súčasné trendy v nakrúcaní krátkych filmov?

Martin Kaňuch: O trendoch sa pri takej rozsiahlej produkcii krátkych filmov vo svete ťažko hovorí. Len napríklad v Španielsku ich každý kraj vytvorí bezpočet a líšia sa témami i spracovaním. Skôr možno hovoriť o vlnách, tohto roku boli napríklad dobré horory.

Daniel Vadocký: Krátka forma je vhodnou platformou pre každého režiséra aj neregisera, keď chce vyjadriť svoje starosti a radosti. Z toho vyplýva aj neuveriteľná rôznorodosť. Nedá sa jednoducho povedať, že po zemetraseniach v Japonsku bude polovica filmov venovaná tomuto fenoménu. Ale možno predpovedať, že ich asi bude viac. (zuz)

Zdeněk Svěrák naplnil Hercovu misiu

Foto: Radovan Stoklasa

Prvý raz sa ukáže Lepší svet s Oscarom

Snímku Lepší svet, ktorá tento rok získala Oscara pre najlepší cudzojazyčný film, uvedie Art Film Fest dnes o 15. h v kine jockinema Prameň v Trenčianskych Tepliciach. Dielo Susanne Bierovej uvidia diváci na Slovensku prvý raz.

„Naše životy sú plné neočakávaného a neznámeho a práve to ma zaujíma,“ povedala dánska režisérka Susanne Bierová. Vo filme rozpráva príbeh dvoch rodín, ktorých osudy sa náhodne spoja vďaka priateľstvu ich dospievajúcich synov.

Eliasov otec pracuje ako lekár v Afrike a práve prežíva manželskú

krízu. Eliasa šikanujú v škole, ale jeho otec ho vždy viedol k tolerancii. V Christianovom pojmí spravodlivosti naopak víťazí odplata. A Christian sa rozhodne brániť Eliasa pred útokmi spolužiakov. Do životov rodín preniká pomsta a násilie, ktoré je s ňou spojené. Predstava lepšieho sveta sa dvom generáciám ľudí začína postupne vzdalovať.

Susanne Bierová vo filme stavia pacifistické ideály západnej spoločnosti do protikladu so skutočnými problémami. Postavy svojho diela nesúdi. Ako odraz ich vnútra jej slúži práca s obrazmi krajiny

a atmosférou snímky. V divákoch sa snaží vyprovokovať sebareflexiu.

„Postava doktora Antona ukazuje rozpor človeka, ktorý sa snaží zo všetkých síl pomáhať, ale pritom nie je schopný zvládť vlastný život. Tým je pre mňa realistický,“ opisala dánska režisérka jednu z hlavných postáv filmu.

Lepší svet je tretia snímka, ktorá získala Oscara za najlepší cudzojazyčný film pre dánsku kinematografiu. Okrem najžiarivejšieho filmového ocenenia si vyslúžila aj Zlatý glóbus či Veľkú cenu poroty a Cenu divákov na minuloročnom festivale v Ríme. Dušana Lukáčová

FILMOVÉ TIPY NA DNES

Koniec mlčania

10.15 h, cineMAX sála A, Trenčín

Režisér Roland Edzard vytvoril napínavý impresionistický príbeh. Dej sa odohráva v odľahlom dome v horách. Keď v rodine vypukne veľká hádka, mladší syn Jean je vyhodený z domu. Pripojí sa k skupine lovcov, aby sa naučil zabíjať. Ale po tom, čo ďalšiu noc zhorí auto jeho matky, sa Jean cíti zodpovedný. Tak zmizne v lese.

Smutná balada o trúbke

10.30 h, Tatra banka Cinema Trenčianske Teplice

Na pozadí španielskej občianskej vojny sa odohráva príbeh dvoch klaunov, ktorí súperia o srdce akrobatky. „Smutný klaun“ Javier, ktorého ota povolal do armády, predstavuje nevinnosť. A autoritársky Sergio reprezentuje násilie režimu Francisca Franca. Film získal Strieborného leva za réžiu a cenu za najlepší scenár v Benátkach.

Do histórie sa Kadár zapísal bez papierov

Nedokončil tri školy. A napriek tomu bol životný príbeh Jána Kadára úspešný. Patril k zakladateľským osobnostiam slovenskej kinematografie. A Obchod na korze, ktorý nakrútil s dlhoročným spolupracovníkom Elmarom Klosom, mu v roku 1966 vyniesol Oscara.

Tri roky po tom, ako vyšla monografia Václava Maceka Ján Kadár, vychádza jej anglická verzia. Dnes o 18. h ju predstaví autor v Kursalóne Kúpeľnej dvorany v Trenčianskych Tepličiach v rámci Večera s Jánom Kadárom.

„Vydanie monografie v anglickom preklade bol risk. Ale Ján Kadár nebol len významný režisér a scenárista slovenského a československého filmu. Patril aj k uznávaným autorom kanadskej kinematografie. A zasiahol aj do histórie amerického filmu. Pritom nemal žiadny papier, ktorý by ho »oprávňoval« režírovať,“ povedal Václav Macek.

Podľa filmového teoretika a historika je Kadár pojem aj vo svete. Preto ho treba v rámci vývozu kultúry prezentovať aj vo svetovom jazyku. Jeho sláva sa nekončí v prvej rakúskej dedine, ako sláva mnohých iných slovenských filmárov.

Po krste knihy bude Macek viesť Master Class spolu so Sharon Mannovou, Kadárovou študentkou a spolupracovníčkou. „Nášiel som ju cez internet, keď som

Režisér Ján Kadár pri preberaní Oscara z rúk slávneho herca Gregoryho Pecka.

hľadal študentov, ktorých Kadár učil na American Film Institut v Los Angeles. Veľmi mi pomohla s fotografiami z nakrúcania televíznych filmov The Other Side of Hell a Freedom Road,“ dodal Macek.

V spomienkach Sharon Mannovej dnes ožije tvorivé finále Jána Kadára

Rodák z Budapešti Ján Kadár (1918 – 1979) nedokončil štúdiá

práv na Karlovej Univerzite v Prahe, ani Školu umeleckých remesiel u Karola Plicku v Bratislave. Do treťacie potom ani pražskú FAMU. Ale v roku 1969 ho denník The New York Times zaradil medzi päťdesiat najdôležitejších režisérov sveta.

„Jeho život a tvorba sú príbehom úspešného selfmademana, filmára, ktorý nakrútil divácky populárne i experimentujúce diela, prirovnávané k tvorbe Alaina Resnaisa,“ povedal Václav Macek.

Art Film Fest predstavuje výber z Kadárovej exilovej tvorby. Včera to bol film The Angel Levine (Anjel Levine), dnes Lies My Father Told Me (Čo mi otec naklamal), ktorý získal Zlatý glóbus.

Jana Opoldusová

STRUČNE

Film režiséra Miloša Formana Taking off, na ktorom spolupracoval Jean-Claude Carrière, premietne dnes o 10. h jojcinema Prameň v Trenčianskych Tepličiach. Carrière, ktorý spolupracoval na scenári snímky, si na záverečnom ceremonáli Art Film Festu osobne prevezme ocenenie Zlatá kamera.

Blok krátkych filmov z Akadémie umení v Banskej Bystrici ponúka Art Film Fest v Trenčíne. Premietanie sa začne o 13.15 h v STV ArtKino Metro. Výsokú školu s umeleckým zameraním budú zastupovať animované filmy, dokumenty aj hraná tvorba. Autori šiestich filmov, ktoré sa predstavujú na festivale, sú študenti Katedry dokumentárnej tvorby Akadémie umení.

Oskar Rózsa Kvartet naplní dnes o 21. h džezovými rytmiami Festivalovú kaviareň Kúpeľnej dvorany v Trenčianskych Tepličiach. Oskar Rózsa je univerzálny hudobník. Spolupracoval azda s každým slovenským hudobníkom, vrátane známych mien ako Dežo Ursiny, Marián Varga, Jaro Filip či Richard Müller.

Dnešným premietaním sa nahradí včerajšia zrušená projekcia filmu Route Irish. Snímku si návštevníci môžu pozrieť dnes o 23. h v trenčianskotepličskom jojcinema Prameň. Art Film Fest sa ospravedlňuje divákovi. (duš)

OSOBNÉ UVEDENIA DNES

13. h v trenčiansko-tepličskom kine Tatra banka Cinema režisér Jonas Holmström uvedie svoj film *Pieseň zajtrajška* z Medzinárodnej súťaže hraných filmov

16. h v Tatra banka Cinema režisérka Belma Bas uvedie svoj film *Zefír* z Medzinárodnej súťaže hraných filmov

POCTA JÁNOVI KADÁROVI dnes

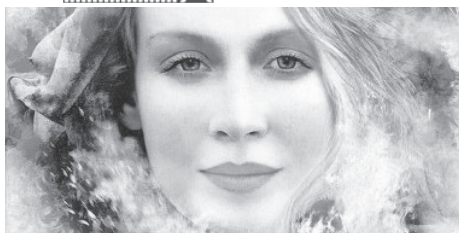
13. h v Kursalóne Kúpeľnej dvorany v Trenčianskych Tepličiach premietnu film Jána Kadára *Čo mi otec naklamal*, po ňom záznam odovzdávania EMMY Jánovi Kadárovi

15.30 h sekcia Ján Kadár v exile bude pokračovať v Kursalóne snímku *Klamstvá*, ktorá zachytáva nakrúcanie filmu *Čo mi otec naklamal*

18. h v Kursalóne sa uskutoční *Večer s Jánom Kadárom - Master Class* aj krst knihy

Stíchnuté duše

16. h, cineMAX sála B, Trenčín

Ruský film zobrazuje poslednú rozlúčku so zosnulou ženou, ako ju údajne vykonáva komunita Merjanov v stredozápadnom Rusku. Podľa nich všetko vzniká a zaniká s riekou Volga. Statické obrazy krajiny sa vo filme prelínajú so scénami z pohrebného rituálu. Film získal niekoľko ocenení, napríklad FIPRESCI v Benátkach.

Dvojčky, 53 scén z detstva

18.30 h, STV Trenčín

ARTKINO METRO

Režisér, strýko dvojčiek Gustava a Oskara, nakrúcal ich život desať rokov. V päťdesiatich troch scénach zaznamenal dospievanie dvoch chlapcov - postupne úplne rozličných dvojčiek. Z Oskara sa stal rebelujúci milovník hard rocku, zatiaľ čo Gustav hrá rád na klavíri. Film, okrem mnohých iných, odpovedá aj na otázku, čo je detstvo.

Elena

19. h, Tatra banka Cinema Trenčianske Teplice

Elena je žena zo skromných pomerov, jej syn je nezamestnaný a neuživí rodinu. Elenin partner Vladimír je zámožný pán s dcérou, ktorá má k nemu rezervovaný vzťah. Po srdcovom infarkte sa Vladimír rozhodne, že celé dedičstvo prepíše na dcéru. Plachá a submisívna Elena však vymyslí plán, ako zabezpečiť syna a vnúťatá do života. (duš)

EVEN THE WORST FILMMAKER HOPES FOR AN OSCAR

At this year's Art Film Fest, **Juraj Jakubisko** has exchanged his director's chair for that of head juror, helming the International Jury, who will select the Blue Angel winners from among fifteen competing films. **Jakubisko** says it's a job with responsibility.

Does the best film always win?

Art isn't sport. You can't pick the "best" film by measuring its height or breadth. To make things worse, you've got films of various genres and various artistic goals in the competition, which makes choosing among them something like pitting a heavyweight against a featherweight.

Then how does a jury chair have to proceed?

At our first meetings, I've tried to establish a certain approach, a uni-

fied idea of how to watch the films. And I have to consider what audiences can gain from each picture. **And what would that be in the case of a winning film?**

It would probably have to present a novel idea. I like films that take my thoughts elsewhere.

But you can't expect someone to discover an entirely new form of cinema. Experimental film isn't easy to pull off these days; the cinematic experiment has already come to an end. It has its own alphabet, and that's the one we have to use. And it's an alphabet with a finite set of letters.

So could the festival's best film be something truly pioneering?

Once I saw a film about how your own eyes can deceive you. They showed pictures by a German artist, black-and-white drawings where it looked like a staircase went up, when in fact went down.

The director adapted this to film, saying that we have to be careful with visual art and above all with television, and that our world is really just an image, one that everyone sees differently. That struck me as interesting and new.

Over this opening weekend of Art Film Fest, have you been surprised by any pictures from the International Competition of Feature Films?

Yes. And coincidentally it's a film concerning a similar topic – the destructiveness of the internet, its power to push people to extremes and even ruin their lives. That's a good concept. But we're just at the beginning of the festival, and I think there will be more such films. **Does every filmmaker want to win festival awards?**

We filmmakers are a very ambitious sort. Even the worst filmmaker in cinema history believes to

the very last second that they'll win an Oscar someday. In the end though, you just never know. Life is full of paradoxes.

What other paradoxes have you seen in the film world?

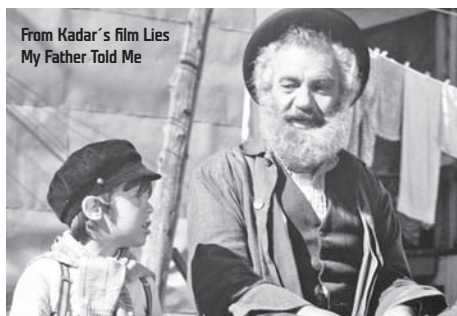
A number of years ago I served on the jury of a German festival. There was one film that we all agreed was genius. It was something similar to "Pulp Fiction", but ages beforehand. Unbelievable! Characters dying, returning to life... Impeccable drama! But when they screening the winning film again at the close of the festival, the whole jury walked out of the auditorium in disgrace. We'd awarded an absolutely terrible film.

How is that possible?

The film had been different when they'd screened it for us. They'd mixed up the reels, and that's why it had seemed so experimental and magical.

Zuzana Kizáková

KADÁR MADE CINEMA HISTORY WITH NO PAPERS

From Kadar's film *Lies My Father Told Me*

Despite dropping out of three schools, **Ján Kadár's** life story can't be called anything but successful. A seminal figure of Slovak cinema, the filmmaker won the 1966 Oscar for "The Shop on Main Street", a collaboration with his long-time colleague **Elmar Klos**.

This year marks the English-language release of **Václav Macek's** monograph "Ján Kadár", origi-

nally published three years ago. Today at 6 pm, the author will present his work at the Kursalón in Trenčianske Teplice's Spa Hall, as part of the Evening with Ján Kadár.

"Publishing an English translation of the book was a gamble. But Ján Kadár was more than a distinguished director and screenwriter of Slovak and Czechoslovak films – he was also a major figure of Canadian cinema, and even ended up playing a role in the history of American film. All this without a single paper certifying him as a director," said **Václav Macek**.

According to the film theorist and historian, Kadár is known around the globe, which is all the more reason to present him in a global language as part of exporting our culture abroad. Unlike that of many other Slovak filmmakers, his fame doesn't end at Slovakia's borders.

After the book release celebration, **Macek** will lead a Master Class together with **Sharon Mann**, student and collaborator of Kadár's. "I found her on the internet, when I was searching for students Kadár had taught at the American Film Institute in Los Angeles. She was a great

help, sending me on-set photographs from the television films 'The Other Side of Hell' and 'Freedom Road'," added **Macek**.

Today, the director's final works will return to life in **Sharon Mann's** reminiscences.

A native of Budapest, **Ján Kadár** (1918 – 1979) never finished his studies of law at Prague's Charles University, nor at Bratislava's School of Arts and Crafts under **Karol Plicka**, finally transferring to Prague's FAMU before abandoning school entirely. Nonetheless, in 1969 the New York Times listed him as one of the world's fifty most important directors.

"His life and work are the story of a successful, self-made man, a filmmaker who created both popular and experimental pictures, ones that could be compared to the work of **Alain Resnais**," said **Macek**.

This year's Art Film Fest is featuring a selection of Kadár's work in exile. Yesterday we screened "The Angel Levine", and today the Golden-Globe-winning "Lies My Father Told Me".

Jena Opoldusová

GENERAL SPONSORS

OMNIA
Holding SE

AQUACITY
POPRAD

MAIN SPONSORS

TB
TATRA BANKA

Slovnaft

vúje **OHL ŽS**

TRANSPORT PROVIDER

LANCIA

LOGISTICS PARTNER

DHL

FREE STUDENT CINEPASS PARTNER

PRVÁ STAVEBNÁ SPORIŤELŇA

SPONSORS

TIPOS

ERNST & YOUNG
Quality In Everything We Do

AVI-STUDIO

PERZON BASKET

Sarutovka

cinEMA

OFFICIAL SUPPLIERS

Philips

lampART
energy for actual art

brilliant

PHILIPS

lampART

lenovo

MAIN MEDIA PARTNERS

STV

TVJOJ

Rádio FM

MEDIA PARTNERS

CE

S TV

EUROPA 2

pardon

RIT/FM

tyždeň

Pravda

Zoznam.sk

televízia

OK!

kam do mesta

BOOMERANG

SITA

PARTNERS

SLOVENSKÝ FILMOVÝ ÚSTAV SLOVAK FILM INSTITUTE

EUROPSKA KOMISIA
Zastúpenie na Slovensku

Evropský ústřední úřad

Railway of the United States of America

OMNIA

HOTEL FLORA

versity

Denník 19. Art Film Festu

• Redakcia: Juraj Fellegi, Zuzana Kizáková, Dušana Lukáčová, Jena Opoldusová • Preklad: Michael Dove • Grafická úprava: Andrej Šimkovič • Tlač: Tlačiarne Pardon Trenčín